

Handläggare
Peter Alexanderson
Telefon: 08-508 33 714

Till
Utbildningsnämnden
2022-06-09

Stadsrevisionens årsrapport 2021 för utbildningsnämnden

Remiss från stadsrevisionen, RVK 2022/15

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till stadsrevisionen som nämndens yttrande över årsrapport 2021.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Malin Eriksson
Avdelningschef

Sammanfattning

Revisionskontoret granskar varje år utbildningsnämndens verksamhet och har överlämnat årsrapporten för 2021 för nämndens yttrande. Revisionskontorets sammanfattande bedömning av utbildningsnämndens verksamhet 2021 är att nämnden delvis uppnår kommunfullmäktiges mål som berör nämndens kärnverksamhet. Nämnden bedöms ha bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Revisionens sammanfattande bedömning är också att den interna kontrollen inte har varit helt tillräcklig.

Utbildningsförvaltningen arbetar systematiskt för att förbättra internkontrollen. Arbetet pågår på förvaltningens alla ledningsnivåer. I verksamhetsplanen angivna uppdrag och aktiviteter har genomförts som planerat liksom en mängd andra insatser som anknyter till nämndens prioriterade områden för skolverksamheten.

Förvaltningen föreslår att tjänsteutlåtandet godkänns och överlämnas till stadsrevisionen som nämndens yttrande över årsrapport 2021.

Bakgrund

Den kommunala revisionen är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen har granskat utbildningsnämndens verksamhet 2021 och överlämnat årsrapporten för utbildningsnämndens yttrande.

Ärendet

Revisionen granskar och bedömer varje år nämndens verksamhet utifrån tre aspekter: verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi, intern kontroll samt bokslut och räkenskaper. Revisionens sammanfattning följer nedan.

Verksamhet och ekonomi

Utbildningsnämnden bedöms delvis ha bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundar sig på att resultatet inte är helt förenligt med kommunfullmäktiges mål för verksamheten. Verksamhetsmålet ”I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är bäst i Sverige” uppnås delvis. Målet berör nämndens kärnverksamhet vilket omfattar indikatorer avseende betyg, trygghet och studiero. Nämnden bedöms ha bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

I likhet med 2020 har utbildningsnämndens verksamhet påverkats av pandemin, som bland annat inneburit högre frånvaro hos elever och personal samt att undervisningen på gymnasieskolorna i perioder bedrivits på distans. Liksom föregående år har pandemin inneburit ett ekonomiskt överskott för nämnden. Detta beror till stor del på att staten ersatt kommunerna för kostnader för sjukfrånvaro.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten delvis har varit tillräcklig. Arbetet med den interna kontrollen är inte en helt integrerad del i styrning och uppföljning. Av genomförda granskningar framgår att de granskade skolenheterna generellt saknar ett systematiskt arbete för att fånga upp risker från hela skolans verksamhet i sina väsentlighets- och riskanalyser. Vidare visar granskningen brister i skolornas hantering av inventarier. Revisionskontorets granskning och nämndens internkontrolluppföljning visar på fortsatta brister i

skolenheternas återrapportering av delegationsbeslut och efterlevnad av dataskyddsförordningen.

Räkenskaper

Räkenskaperna bedöms ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomisk ställning. Räkenskaperna bedöms vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har delvis vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer i föregående års granskningar. De rekommendationer som återstår att genomföra är bl.a. att fortsätta arbetet med att säkerställa efterlevnad av dataskyddsförordningen och att delegationsbeslut anmäls i enlighet med regelverk.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning i samverkan med förvaltningens övriga avdelningar.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 31 maj 2022. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 1 juni 2022.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nedan lämnar förvaltningen synpunkter och kommentarer på de bedömningar revisionskontoret har gjort. De granskningar som nämnden tidigare har fått för yttrande kommenteras inte här (Språkutveckling i grundskolan och Elevhälsan i stadens grundskolor). I bilaga 3 till tjänsteutlåtandet kommenteras vissa av tidigare års rekommendationer.

Verksamhet och ekonomi

Revisionens bedömning överensstämmer med utbildningsnämndens bedömning i verksamhetsberättelsen för 2021. Förvaltningen vill samtidigt framhålla att i verksamhetsplanen angivna uppdrag och aktiviteter har genomförts som planerat liksom en mängd andra insatser som anknyter till nämndens prioriterade områden för skolverksamheten.

Sammantaget är betygsresultaten i årskurs 9 efter läsåret 2020/2021 på ungefär samma nivå som 2020, vilket är positivt inte minst med tanke på pandemin. För samtliga betygsmått rör det sig för årskurs 9 om höga nivåer ur ett historiskt perspektiv. Andelen behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram har ökat något till 88,4 procent medan andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen har minskat något.

Från den kommunala gymnasieskolan erhöll 89 procent av avgångseleverna från ett nationellt program ett examensbevis, oberoende av när studierna påbörjades. Det är en förbättring med två procentenheter jämfört med föregående år. Den genomsnittliga betygspoängen för elever med examensbevis uppgick även detta läsår till 15,9.

Kompetensförsörjning i förskolan

En granskning har genomförts av kompetensförsörjning i förskolan med fokus på hur nämnden bidrar till att säkerställa att förskolepersonalen har tillräcklig utbildning och kompetens för att uppfylla skollagens krav och fullmäktiges intentioner. Utöver utbildningsnämnden har stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Bromma och Rinkeby-Kista ingått i granskningen.

Utbildningsnämnden rekommenderas att:

- I samverkan med stadsdelsnämnderna tydliggöra hur kvaliteten i förskolans undervisning ska mätas och utvärderas. Detta för att möjliggöra likvärdig kvalitet i utbildningen, där barnen möts av förskollärlärd undervisning.
- I samverkan med stadsdelsnämnderna överväga att ta fram en stadsgemensam tolkning av förskolelärarens ansvar enligt Skollagen. Exempelvis genom att konkretisera vad ”kontinuerlig undervisning ledd av legitimerade förskollärare” innebär.

Förvaltningens kommentar:

Förvaltningen vill framhålla att det saknas nationell styrning, allmänna råd, för hur förskolans uppdrag ska realiseras. Målen i läroplanen är vida och förhållandevis abstrakta. Även om de senaste årens reformer inneburit ett förtydligt kunskaps- och lärandeuppdrag för förskolan har det inte följts av förklarande stödmaterial till professionen om tolkningar av vad resultat och måluppfyllelse innebär. Jämfört med skolmyndigheternas stöd till grund- och gymnasieskola saknas det motsvarande stöd till förskolan i tolkningen av uppdraget.

Förvaltningen har under 2022 initierat en forskningsstudie utifrån behovet av en tydligare övergripande bild av styrning, organisering, kvalitet och likvärdighet i förskolan i Stockholms stad.

Undersökningen ska bland annat bidra med kunskap om huvudmannens möjligheter att följa upp förskolans kvalitet i staden.

I stadens årliga förskolerapport följs bland annat antal barngrupper som saknar kontinuerlig undervisning av legitimerade förskollärare

upp. Förskolerapport 2021 visar att uppföljning av antal barngrupper som saknar förskollärare i de kommunala förskolorna är en integrerad del i det systematiska kvalitetsarbetet i flera stadsdelsförvaltningar. Detta indikerar en ambitionshöjning i fråga om att säkerställa undervisning enligt skollagen i de kommunala förskolorna.

Intern kontroll

Nedan redovisas de granskningar som revisionen genomfört kring intern kontroll under 2021 samt förvaltningens kommentar till revisionens synpunkter.

Intern kontroll på grund- och gymnasieskolan

En granskning har genomförts med syfte att bedöma stadens grund- och gymnasieskolors interna kontrollarbete. Granskningen har omfattat åtta skolor där fokus bland annat varit arbetet med riskanalys och internkontrollplan, intern kontroll i skolkök och hantering av skyddade personuppgifter.

Utbildningsnämnden rekommenderas att:

- Säkerställa ett fortsatt utvecklingsarbete avseende intern kontroll på skolenheterna. Exempelvis genom att skapa ökad medvetenhet och tydliggöra värdet av riskanalyser och interna kontroller.
- Tydliggöra, dokumentera och formalisera arbetet för att minska risken för oegentligheter inom skolköken.

Förvaltningens kommentar:

Förvaltningen har under de senaste åren arbetat systematiskt för att förbättra den interna kontrollen och kommer att fortsätta vidareutveckla denna på alla ledningsnivåer. Det genomförs årligen utbildningar för förvaltningens enheter i väsentlighets- och riskanalys kopplat till enheternas verksamhetsplaner, för att vidareutveckla och tydliggöra värdet av riskanalyser i arbetet med enheternas interna kontroll.

Redan under 2020 förtydligade förvaltningen reglerna kring överbliven skolmat. Förvaltningen informerar löpande inom samtliga nivåer i förvaltningen om att överbliven skolmat ska hanteras inom skolans verksamhet.

Granskning av intäktprocessen

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om den interna kontrollen i intäktprocessen avseende försäljning av verksamhet är tillräcklig. Den interna kontrollen i granskad rutin bedöms inte vara tillräcklig.

Utbildningsnämnden rekommenderas att:

- Utifrån genomförd granskning rekommenderas nämnden att säkerställa att bokföring görs vid rätt tidpunkt/i rätt redovisningsperiod.
- Vidare bör nämnden säkerställa att fakturering sker i enlighet med överenskomna villkor/avtal samt att det framgår av nämndens delegationsordning vem som är behörig att makulera fakturor.

Förvaltningens kommentar:

Stadens hantering av fakturering har under senaste året förändrats och enheterna ansvarar numera för att lägga in underlag till fakturor i Agresso. Utbildningar och informationsinsatser genomförs kontinuerligt för att förbättra enheternas hantering av intäktsprocessen.

Granskning av inköpsprocessen

En granskning har genomförts med syfte att bedöma om den interna kontrollen avseende inköpsprocessen är tillräcklig. Den interna kontrollen i granskad rutin bedöms inte vara tillräcklig.

Utbildningsnämnden rekommenderas att:

- Säkerställa att transaktionerna är korrekt hanterade avseende kontering.

Förvaltningens kommentar:

Förvaltningen följer regelbundet upp konteringen av räkenskaperna. Uppenbara fel rättas och meddelas till ansvarig enhet. Förvaltningen har ett stort antal användare i ekonomisystemet och utbildning och information sker regelbundet för att minska antalet felkonteringar.

Granskning av intern kontroll i löneprocessen

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om den interna kontrollen i löneprocessen är tillräcklig. Utifrån genomförd granskning görs bedömningen att den interna kontrollen inte är helt tillräcklig i granskad process.

Utbildningsnämnden rekommenderas att:

- Säkerställa att kontroller genomförs och dokumenteras i enlighet med stadens riktlinjer.

Förvaltningens kommentar:

För att säkerställa att kontroller genomförs och dokumenteras kommer en rutinbeskrivning att färdigställas och implementeras under 2022. LISA självservice, som stadens riktlinjer för intern kontroll hänvisar till, har varit under utveckling sedan slutet av år 2021. Utvecklingen av systemet har inneburit att funktioner

nödvändiga för intern kontroll tidvis varit otillgängliga, vilket också inneburit att vissa av de moment som ingår i den interna kontrollen inte har kunnat genomföras. I slutet av maj 2022 kommer funktionerna i LISA självservice bli tillgängliga igen och därmed kan arbetet med intern kontroll i löneprocessen återupptas.

Uppföljning av tidigare års rekommendationer

Förvaltningen har utifrån revisionens årsrapport samt årsrapporten från förvaltningens dataskyddsbud inlett ett arbete för att säkerställa efterlevnad av dataskyddsförordningen. Arbetet ska bland annat leda till att stärka efterlevnaden av dataskyddsförordningen och därmed skydda den personliga integriteten hos de registrerade. Ett arbete pågår för att utveckla registerförteckning för att bland annat säkerställa att verksamheten beaktar att det finns laglig grund för all personuppgiftsbehandling.

Förvaltningen arbetar systematiskt för att förbättra anmälningen av delegationsbeslut. Bland annat har delegationsordningen förtydligats så att det tydligt framgår vilka beslut som ska anmälas. Det är också en viktig del i införandet av eDok.

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till stadsrevisionen som nämndens yttrande över årsrapport 2021.

Bilagor

Bilaga 1 Utbildningsnämnden, revisionsberättelse 2021

Bilaga 2 Utbildningsnämnden, årsrapport 2021

Bilaga 3 Kommentarer till vissa av tidigare års rekommendationer